2026-57-RE

Causa 2026-57-RE

(Martí Martín c/ Serres Bandeira)

Número de registre 364-2026. Recurs d'empara

Aute del 9 de setembre del 2026

BOPA núm. 105, del 16 de setembre del 2026

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 13 de juliol del 2026, per la representació processal del Sr. Rafael Martí Martín, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute del 3 de juliol del 2026, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, en els seus vessants dels drets a un procés degut, contradictori i amb igualtat d'armes i a obtenir una decisió judicial congruent que no produeixi indefensió efectiva, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li l'aute impugnat o, subsidiàriament, el seu fonament de dret tercer, que retrotregui les actuacions per tal que la Sala Civil dicti un nou aute en compliment estricte de la sentència del Tribunal Constitucional del 13 de març del 2026 (causa 2025-99-RE), sense introduir fonaments jurídics o fàctics aliens al debat contradictori sostingut per les parts i fonamentant-lo de manera congruent i suficient, i, per acabar, que imposi a l'altra part les costes constitucionals, cas que s'oposi

a aquest recurs d'empara. Així mateix, demana que se suspenguin els efectes de la decisió impugnada fins a la resolució d'aquest recurs d'empara;

Vista la Constitució, especialment, els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment, el títol IV, capítols primer i sisè;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Jean-Yves Caullet;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. Arran d'un conflicte derivat d'un contracte de compravenda de béns mobles, el 24 d'octubre del 2024, la Sra. Sònia Serres Bandeira va formular una demanda contra el Sr. Rafael Martí Martín en què sol·licitava que se'l condemnés al pagament de 30.000, 00 €, més els interessos legals des del 23 de setembre del 2023, així com a les costes processals, incloent-hi les despeses de reclamacions extrajudicials i les taxes.

1.2. El 9 de gener del 2025, la representació processal del Sr. Rafael Martí Martín va articular una declinatòria per manca de competència internacional dels òrgans jurisdiccionals andorrans, per submissió expressa a la jurisdicció dels tribunals espanyols, en què sol·licitava que es dictés un aute mitjançant el qual es declarés aquesta manca de competència i s'acordés l'arxivament de les actuacions, així com la imposició de les costes ocasionades a la part adversa.

1.3. El 30 de maig del 2025, la Secció Civil 1 de la Batllia va dictar un aute que acordava estimar la declinatòria formulada per la part defenent i arxivar el procediment, establint que la jurisdicció competent per resoldre el conflicte relatiu al contracte de compravenda de béns mobles, signat el 20 de setembre del 2023, entre les parts era la jurisdicció espanyola. Així mateix, condemnava la part agent al pagament de les costes processals.

1.4. La representació processal de la Sra. Sònia Serres Bandeira va presentar un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 12 de novembre del 2025, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute que acordava estimar aquest recurs, declarar nul·la la clàusula de submissió als tribunals espanyols incorporada al contracte del 20 de setembre del 2023 i reconèixer la competència dels tribunals andorrans. Per aquest motiu, decidia imposar al Sr. Rafael Martí Martín el pagament de les costes ocasionades en la instància, sense pronunciar-se sobre les costes causades en aquesta alçada.

1.5. El 3 de desembre del 2025, la representació processal del Sr. Rafael Martí Martín va interposar un recurs d'empara contra l'aute del 12 de novembre del 2025, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, en els seus vessants dels drets a un procés degut contradictori i amb igualtat d'armes i a obtenir una decisió judicial congruent que no produeixi indefensió efectiva, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

1.6. El 13 de març del 2026, el Tribunal Constitucional va dictar una sentència que estimava parcialment aquest recurs, que declarava que s'havia vulnerat únicament el dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret del recurrent, que anul·lava l'aute del 12 de novembre del 2025, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, i, que retrotreia les actuacions davant d'aquesta, per tal que, amb plenitud de jurisdicció, dictés la resolució que fos procedent en Dret.

1.7. El 3 de juliol del 2026, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar un nou aute que acordava estimar el recurs d'apel·lació presentat per la part demandant, que revocava la decisió de la primera instància declarant nul·la la clàusula de submissió als tribunals espanyols incorporada al contracte del 20 de setembre del 2023, i, que reconeixia la competència internacional dels tribunals andorrans.

1.8. El 13 de juliol del 2026, la representació processal del Sr. Rafael Martí Martín va interposar un recurs d'empara contra l'aute del 3 de juliol del 2026, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, en els seus vessants dels drets a un procés degut, contradictori i amb igualtat d'armes i a obtenir una decisió judicial congruent que no produeixi indefensió efectiva, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació del recurrent

- En primer terme, el recurrent exposa que la Sala Civil fonamenta la seva decisió en disposicions de la Llei d'immigració per analitzar les conseqüències de la seva detenció d'una autorització de residència i treball al Principat, quan aquest argument no havia estat emprat durant el procés.

- Considera que per aquest motiu se l'ha situat en indefensió i que, per tant, es vulneren els seus drets establerts a la Constitució.

- També al·lega que pel fet d'haver introduït aquesta nova argumentació, la Sala Civil ha excedit l'abast dels termes de la decisió constitucional, la qual, segons el seu parer, només li demanava que efectués un reexamen de les disposicions dels articles 54.1 i 57 de la *Ley de Enjuiciamiento Civil* (FJ 3.9 al 3.14) i no que elaborés una nova argumentació.

- Finalment, exposa que si la Sala Civil no es considera vinculada per les disposicions del Reglament europeu que va esmentar, ni per les de la *Ley Orgánica del Poder Judicial* espanyola, no pot ignorar que aquestes s'imposen a l'ordenament espanyol i que, per tant, no pot decidir només aplicar selectivament aquesta normativa espanyola a la clàusula impugnada.

- Per consegüent, addueix que la Sala Civil ha ignorat el dret internacional i ha analitzat de manera errònia el dispositiu jurídic espanyol, organitzant la designació d'un tribunal per aplicar la clàusula contractual en litigi cosa que, segons el seu parer, du a una decisió que no està fonamentada en Dret i que vulnera el seus drets reconeguts a la Constitució.

- Per aquests motius, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li l'aute impugnat o, subsidiàriament, el seu fonament de dret tercer, que retrotregui les actuacions per tal que la Sala Civil dicti un nou aute en compliment estricte de la sentència constitucional anterior, sense introduir fonaments jurídics o fàctics aliens al debat contradictori sostingut per les parts i fonamentant-lo de manera congruent i suficient, i, per acabar, que imposi a l'altra part les costes constitucionals, cas que s'oposi a aquest recurs d'empara. Així mateix, demana que se suspenguin els efectes de la decisió impugnada fins a la resolució d'aquest recurs d'empara.

2.2. Argumentació de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia

- De manera prèvia, la Sala Civil recorda els antecedents de la causa i posa en relleu la motivació de la decisió constitucional.

- Seguidament, exposa el marc general de la qüestió de la competència internacional en l'àmbit contractual en dret andorrà.

- Indica que en el dret andorrà, el criteri general és el domicili del demandat i que en l'àmbit contractual, els criteris subsidiaris -i en cap cas alternatius- són el lloc on es va signar el contracte o bé on s'ha d'executar, exigint-se en aquest supòsit que el fons del litigi estigui intensament connectat amb el territori andorrà.

- També precisa que hi poden haver excepcions a aquest marc general si les parts se sotmeten expressament o tàcitament a les jurisdiccions dels òrgans judicials d'un Estat determinat.

- Recorda que coincideix amb l'anàlisi efectuada per la Batllia respecte del fet que la clàusula en litigi és clara i que no comporta cap element que permeti posar en dubte la voluntat de les parts contractants.

- La Sala Civil examina després la qüestió de saber si aquesta clàusula permet derogar els principis generals de submissió i de competència dels tribunals andorrans citats anteriorment.

- En primer lloc, recorda la motivació continguda en la sentència constitucional del 13 de març del 2026, i considera seguidament que les disposicions generals de la *Ley de Enjuiciamiento Civil* han d'aplicar-se a manca d'una designació expressa.

- Aquestes disposicions, en particular l'article 50.1, precisen que la competència correspon al tribunal del domicili del demandat a Espanya i, en defecte de domicili, al de la seva residència en aquell territori.

- Per consegüent, examina la situació del recurrent pel que fa a aquesta qüestió i constata que és

titular d'una autorització de residència i treball a Andorra, fet que suposa la residència efectiva i permanent al Principat d'Andorra.

- Així doncs, posa en relleu que, atès que la clàusula en litigi no precisa de manera expressa el tribunal competent, tal com ho exigeix l'article 55 de la *Ley de Enjuiciamiento Civil*, l'aplicació de les disposicions generals d'aquesta Llei per designar el tribunal suposen una residència o un domicili a Espanya, cosa que no és una presència accidental del recurrent a València, com ho demostra el certificat aportat, el qual indica que viu temporalment al domicili del seu pare per seguir un tractament mèdic.

- La Sala Civil en dedueix que la clàusula en litigi no permet derogar els principis generals de dret andorrà, fet que el du a contradir la decisió de la primera instància i a establir la competència dels tribunals andorrans.

- Per acabar, recorda que no està vinculada per les disposicions del Reglament (UE) 1215/2012, ja que Andorra no és un Estat membre de la Unió Europea, no és part del Conveni de Lugano del 2007 i no està vinculada per cap conveni equivalent amb Espanya, i, per aquests motius, desestima els arguments del recurrent fonamentats en aquestes disposicions.

- Per tant, la Sala Civil, estima el recurs d'apel·lació presentat per la part demandant, revoca la decisió de la Batllia del 30 de maig del 2025, declarant que la clàusula de submissió als jutjats i tribunals espanyols, incorporada al contracte de compravenda de béns mobles del 20 de setembre del 2023, no deroga la competència dels tribunals andorrans i reconeix la competència internacional dels tribunals andorrans per conèixer de la reclamació articulada.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El Tribunal Constitucional no és ni una tercera instància, ni un tribunal de cassació, ni un tribunal suprem.

3.2. Convé recordar que la valoració dels fets i la interpretació de les normes aplicables corresponen a les jurisdiccions ordinàries, llevat que això condueixi a una resolució il·lògica, arbitrària, no

raonable o que infringeixi els drets reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

3.3. En aquest cas, cal examinar la qüestió de la residència i del domicili del recurrent a la vista de l'argument d'aquest, d'acord amb el qual la Sala Civil hauria fonamentat la seva nova decisió en la Llei d'immigració, cosa que implicaria un element nou, introduït en fase d'apel·lació, que l'hauria situat en la impossibilitat de defensar-se.

3.4. En primer terme, és necessari recordar que aquesta qüestió va ser plantejada en primera instància, com així es desprèn clarament del quart paràgraf del primer fonament de dret de l'aute de la Secció Civil 1 de la Batllia, que destaca que: "*En el present cas, trobem elements ambivalents: d'una banda, les parts van acordar expressament en el contracte del 20-09-2023 que es sotmetien a la jurisdicció espanyola per a qualsevol qüestió que sorgís relativa al contracte. D'altra banda, ambdues parts eren residents al Principat segons indicaven al contracte, i en el cas de Martí, s'indicava un domicili andorrà "a estos efectos" (entenent-se, als efectes del contracte)*".

3.5. El certificat aportat pel recurrent, citat per la Sala Civil, en què s'exposa que està domiciliat temporalment a casa del seu pare a València, tampoc és un element nou.

3.6. A més, des de la primera instància, les parts coneixien la importància de la qüestió dels seus domicilis i de les seves residències, i, altrament, el recurrent mateix va posar en dubte els de la part adversa.

3.7. Així doncs, no es pot considerar que el fet que la Sala Civil examini aquesta qüestió, a la vista dels elements fàctics de les actuacions, ja analitzats en primera instància i conformement a les normes aplicables, vulneri el dret a la defensa del recurrent.

3.8. La Sala Civil no fonamenta la seva decisió en les disposicions de la Llei d'immigració, la qual no havia estat evocada anteriorment, sinó en l'anàlisi dels elements citats clarament durant la primera instància en relació amb el conjunt de les normes aplicables, funció que és, precisament, aquella que li correspon.

3.9. Per consegüent, l'argument del recurrent d'acord amb el qual no s'ha pogut defensar no és procedent.

3.10. El recurrent també al·lega que, atès que la Sala Civil hauria utilitzat una argumentació nova respecte de la seva decisió anterior que va ser anul·lada pel Tribunal Constitucional, la Sala hauria anat més enllà d'allò que li hauria encomanat la decisió constitucional.

3.11. L'apartat 4t del dispositiu de la sentència constitucional no és ambigu: s'anul·la l'aute del 12 de novembre del 2025, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, i, es retrotreuen les actuacions davant d'aquesta, per tal que, amb plenitud de jurisdicció, dicti la resolució que sigui procedent en Dret.

3.12. Així, la Sala Civil examina les disposicions de la *Ley de Enjuiciamiento Civil* que haguessin pogut permetre designar una jurisdicció territorial espanyola, cosa que no havia estat efectuada en la seva decisió precedent, i dona resposta a la motivació de la sentència del 13 de març del 2026, adoptada pel Tribunal Constitucional.

3.13. L'argument del recurrent d'acord amb el qual la Sala Civil hauria anat més enllà de la decisió constitucional tampoc és procedent.

3.14. Finalment, el recurrent addueix que la Sala Civil ha menystingut les exigències del dret internacional i, en particular, les del Reglament (UE) 1215/2012, fet que deriva en la vulneració del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret.

Respecte d'aquesta al·legació la Sala Civil recorda que Andorra no és un Estat membre de la Unió Europea i que no està vinculada per cap conveni equivalent amb Espanya.

Sigui com sigui, a partir del moment en què després de l'anàlisi de la seva situació no es pot considerar que el recurrent estigui domiciliat a Espanya, tampoc es pot considerar que aquest argument sigui procedent.

3.15. Aquest Tribunal constata que la Sala Civil ha exposat de manera detallada una argumentació lògica a la vista dels fets i del dret aplicable clarament presentats, i que la seva decisió està fonamentada en Dret i no pot ser qualificada d'irraonable, d'absurda o d'arbitrària.

3.16. Per consegüent, cal concloure que els arguments del recurrent no aconsegueixen dotar de contingut constitucional el seu recurs d'empara i s'ha de declarar, per tant, la seva inadmissibilitat a

tràmit (article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional).

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

Decideix:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2026-57-RE interposat per la representació processal del Sr. Rafael Martí Martín contra l'aute del 3 de juliol del 2026, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.

2. Notificar aquest aute a la representació processal del recurrent, a la Secció Civil 1 de la Batllia, a la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, el 9 de setembre del 2026.

Pere Pastor Vilanova

President

Víctor Torre de Silva López de Letona

Vicepresident

Jean-Yves Caullet

Magistrat

Joan Manel Abril Campoy

Magistrat